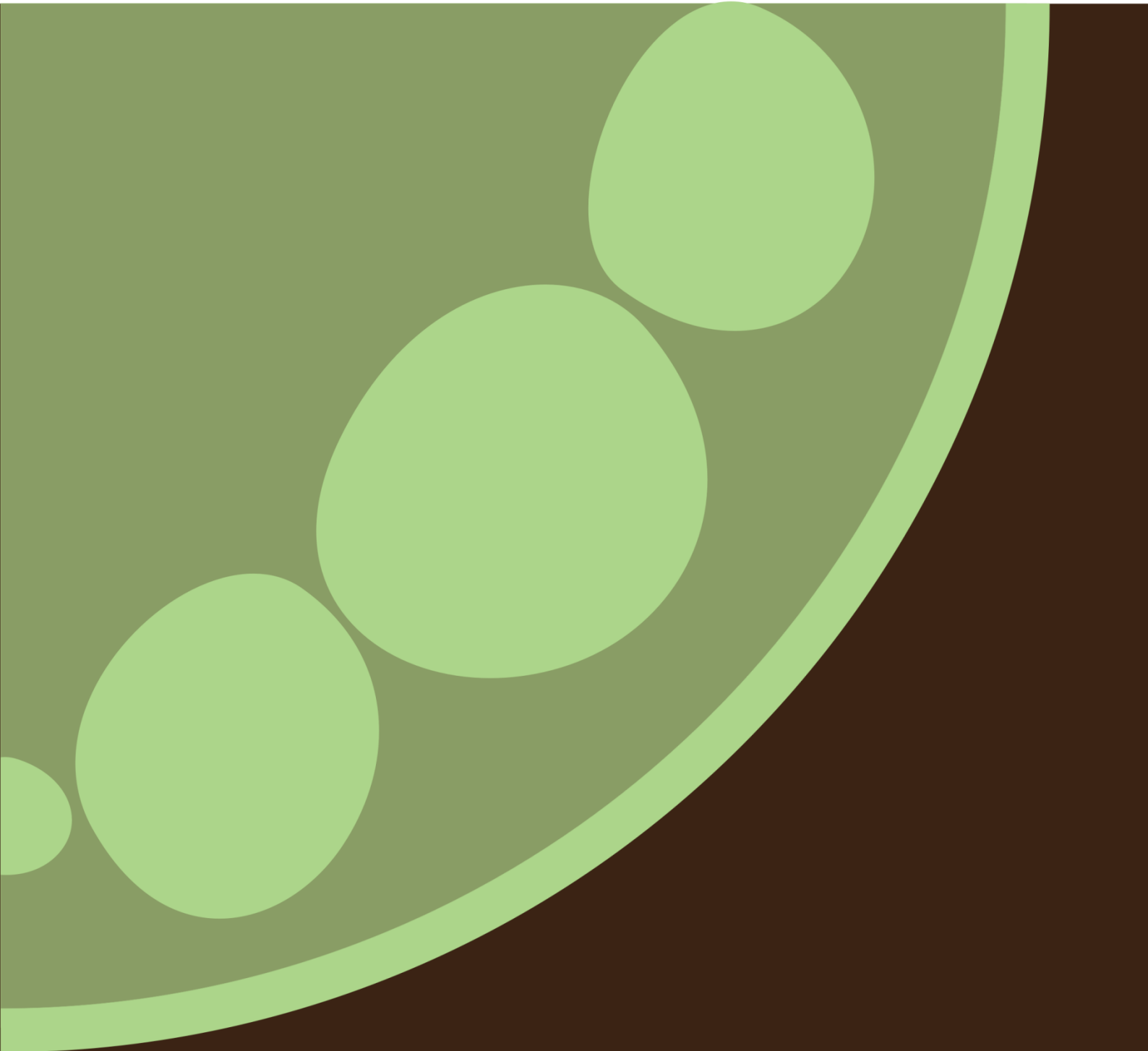

EESTI TOIDUKAUPADE POSITSIOON SISETURUL

JUUNI 2012

HINNAURING

AGRISEIRE

TNS EMOR

Uuringu eri etappides osalesid ja olid vastutavad:

Aivar Voog, Sirje Spiegelberg, Ines Mirov, Maarja Laide, Maire Nõmmik

Tellijapoolne kontaktisik: Aleksander Vukkert

AS Emor

Tammsaare Ärikeskus

A. H. Tammsaare tee 47

11316 Tallinn

t: +372 626 8500

f: +372 626 8501

emor@emor.ee

www.emor.ee

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel.

©TNS Emor

SISUKORD

Sissejuhatus	3
Eesti toidukaupade positsioon siseturul	
Eesti toidukaupade positsioon siseturul - kokkuvõte	4
Joonis 1: Eesti toidukaupade positsioon siseturul	5
Joonis 2: Kodumaise kauba osatähtsus käibes	6
Piimatooted	
Piimatooted.....	7
Tabel 1: Sortimendi laius kauplustes: piimatooted	9
Joonis 3: Kodumaise ja importtoodete osakaal: piimatooted.....	9
Joonis 4: Pakkujad tootjamaade lõikes: piimatooted	10
Tabel 2: Jaehinnad kauplustes: piimatooted	11
Tabel 3: Jaehinnad vastavalt tootjamaale: piimatooted.....	12
Lihatooted	
Lihatooted	14
Tabel 4: Sortimendi laius kauplustes: lihatooted	16
Joonis 5: Kodumaise ja importtoodete osakaal: lihatooted.....	16
Joonis 6: Pakkujad tootjamaade lõikes: lihatooted	17
Tabel 5: Jaehinnad kauplustes: lihatooted	18
Tabel 6: Jaehinnad vastavalt tootjamaale: lihatooted	19
Teraviljatooted	
Teraviljatooted	20
Tabel 7: Sortimendi laius kauplustes: teraviljatooted.....	21
Joonis 7: Kodumaise ja importtoodete osakaal: teraviljatooted	21
Joonis 8: Pakkujad tootjamaade lõikes: teraviljatooted	22
Tabel 8: Jaehinnad kauplustes: teraviljatooted.....	25
Tabel 9: Jaehinnad vastavalt tootjamaale: teraviljatooted	24

Joogid

Joogid	25
Tabel 10: Sortimendi laius kauplustes: joogid	26
Joonis 9: Kodumaise ja importtoodete osakaal: joogid.....	27
Joonis 10: Pakkujad tootjamaade lõikes: joogid	28
Tabel 11: Jaehinnad kauplustes: joogid	29
Tabel 12: Jaehinnad vastavalt tootjamaale: joogid.....	30

Muud toidukaubad

Muud toidukaubad	31
Tabel 13: Sortimendi laius kauplustes: muud toidukaubad	33
Joonis 11: Kodumaise ja importtoodete osakaal: muud toidukaubad.....	33
Joonis 12: Pakkujad tootjamaa lõikes: muud toidukaubad	34
Tabel 14: Jaehinnad kauplustes: muud toidukaubad	35
Tabel 15: Jaehinnad vastavalt tootjamaale: muud toidukaubad	36

Sissejuhatus

Töö eesmärk oli selgitada välja:

- * kauplustes pakutavate kaupade sortimendi laius ja kodumaiste kaupade osakaal kaupluste sortimendis;
- * kodumaiste ja importkaupade hinnatase;
- * kodumaiste ja importkaupade osatähtsus kaupluste käibes.

Hinna määramisel võeti aluseks igast kaubagrupid kaubad, mille nimekiri on toodud allpool.

Uuringu andmete kogumiseks kasutas TNS Emor järgmist metoodikat:

1. Kaupade sortimendi ja kodumaiste ning importtoiduainete käibe osakaalu arvutuste aluseks on võetud vaadeldud kaubagrupi kogu kaupluses müügil olev sortiment.
2. Sortimendi- ja hinnavaatlus teostati 26 kaupluses üle Eesti. Valimisse kuulunud kaupluste valiku aluseks on jaekettide ligikaudsed turuosad Eestis.
3. Vaatlused viidi läbi perioodil 1.-15. mai 2012. Alkoholi sortimendi- ja hinnavaatlus toimus veebruaris 2012 (seoses Eesti alkoholitootjate konkurentsivõime analüüsi uuringuga, mis pidi valmima veebruaris 2012).
4. Vaatluse all oli 27 kaubagrupi: piim, juust, sulatatud juust, jogurt, kohupiim, või, jäätis, margariin, toiduõli, veise-, sea- ja linnuliha, lihakonservid, keedu- ja suitsuvorstid, suitsuliha, leib, nisujahu, küpsised, makaronitooted, õlu, viin, mahl, kaerahelbed, konservkurk, värske kurk ja tomat.
5. Igas kaupluses fikseeris TNS Emori vaatleja kõikides eespool nimetatud kaubagruppides kõik tootenimetused ja kaupade tootjamaa. Tootjamaa on määratud kindlaks pakendil oleva tootjamaa järgi (eraldi tekstiline märged või joonkoodis sisalduv info). Kodumaise kaubana käsitletakse Eestis asuva töötleja poolt toodetud kaupa.
6. Lisaks viidi kauplusekettide esindajatega läbi intervjuud, mille käigus koguti teavet kodumaise ja importkaupade osakaalu kohta erinevate tooterühmade käibes.
7. Uuringutulemuste analüüsis on mõne tootegrupi puhul kasutatud ka TNS Emori poolt läbi viidud uuringu "Eesti elanike toitumisharjumused ja toidukaupade ostueelistused 2011" tulemusi.
8. Lisaks fikseeriti igas kaupluses **kodu- ja välismaiste toidukaupade hinnad** järgmisi põhimõtteid järgides:
piim - 2,5% ja 2% kilepakendis lehmapiimad;
juust - Edami, Gouda, Tilsiteri tüüpi juustud, v.a väikepakendid (< 200 gr) ja viilutatud pakendid;
sulatatud juust - karpidesse pakendatud määrde-, võide- ja toorjuustud (v.a kitsepiima ja spetsiifiliste lisanditega määrdejuustud);
jogurt - piima- ja koorejogurtid väikepakendites (< 0,5 l, v.a joogijogurtid);
või - kõik müügil olevad lehmapiimast valmistatud võid;
kohupiim - 250 gr pakikohupiimad;
jäätis - 0,8-1 l pakendis vaniljejäätis;
margariin - kõik müügil olevad margariinid, v.a küpsetusmargariinid;
toiduõli - 1 l toiduõlid;
veiseliha - kõik müügil olevad jahutatud maitsestatamata veiselihad;
sealiha - kõik müügil olevad jahutatud maitsestatamata sealiha;
linnuliha - kõik müügil olevad maitsestatamata jahutatud broilerifileed;
lihakonservid - kõik, v.a pasteedid ja eripärased tooted (uluki- jms lihast valmistatud konservid);
keeduvorst ja viinerid - kõik, v.a väikepakendid (< 200 gr) ja viilutatud pakendid;
suitsuliha - kõik, v.a väikepakendid (< 200 gr) ja viilutatud pakendid;
suitsuvorstid - kõik, v.a väikepakendid (< 200 gr) ja viilutatud pakendid;
leib - kõik;
nisujahu - kõrgema sordi nisujahu (v.a mahetooted);
küpsised - ilma täidiseta ja katteta pakiküpsised;
makaronitooted - kõik tavalised pastad (v.a lasanjeplaadid, spagetid, *cannelloni*'d ja *tortellini*'d ja mahetooted);
õlu - kõik müügil olevad tooted, s.o nii eri suurusega plekkpurgid, klaaspudelid kui ka plastpudelid;
viin - kõik müügil olevad pakendid, s.o eri suurusega klaas- ja plastpudelid;
mahl - 1 l õunamahl;
kaerahelbed - tavalised ilma lisanditeta kaerahelbed;
konservkurk - kõik terved marineeritud ja hapukurgid klaaspurgis;
kurk - pikk värske kurk;
tomat - tavaline punane tomat.

Eesti toidukaupade positsioon siseturul

Eesti toidukaupade positsioon siseturul - kokkuvõte

TNS Emori poolt 2012. aasta maikuu läbi viidud sortimendi- ja hinnavaatluse käigus kaardistatud tootegruppides oli kodumaiste toodete osakaal sortimendis kokku keskmiselt 59%. Võrreldes 2010. aastaga on kodumaiste kaupade osakaal Eesti jaekaubanduse sortimendis veidi vähenenud (EKI andmetel oli 2010. aastal kodumaiste toodete osakaal 62%).

Kõige suurem oli kodumaiste toodete osakaal (95-100%) suitsuliha ja suitsuvorstide, keeduvorstide ja viinerite ning leibade kategoorias. Kõige väiksem (3-7%) oli eestimaise toodangu osakaal makaronitoodete, margariini ja toiduõlide kategoorias.

Enamik **piimatoodete** puhul on kodumaise toodangu osakaal sortimendis vähenenud. Suurim muutus kodumaise toodangu osakaalu vähenemise suunas on toimunud või ja piima osas, siin on kodumaiste toodete osakaal vähenenud ligi 10%. Kodumaise jogurti ja kohupiima osakaalud on vähenenud ligikaudu 5%. Kodumaiste juustude osakaal sortimendis on jäänud samaks ning kasvanud on kodumaiste sulatatud juustude ja jäätiste osakaal sortimendis. Enamik piimatoodete osas on märgata langustrendi ka kohalike kaupade osakaalus müügikäivetes, vaid sulatatud juustude osas on kaupmehed märganud käibe suurenemist.

Lihatoodete kategoorias on samaks jäänud kodumaise keeduvorsti ja viinerite ning sealiha osakaal sortimendis, kasvanud on kodumaise veiseliha, suitsuvorsti ja veidi ka suitsuliha osakaal. Kodumaise linnuliha ja lihakonservide osakaal sortimendis on vähenenud ligi viiendiku võrra. Müügikäibes on vähenenud kodumaise sea-, veise- ja linnuliha ning lihakonservide osakaal, kodumaise suitsuliha ja -vorsti osakaal müügikäibes on veidi kasvanud, samaks on jäänud kodumaiste toodete osakaal keeduvorsti ja viinerite kategoorias.

Teraviljatoodetest on viimase kahe aastaga nisujahude ja kaerahelveste kategoorias kodumaise toodangu osakaal nii sortimendis kui ka müügikäibes suurenenud (osakaalud sortimendis vastavalt 71% ja 57%). Kodumaiste küpsiste osakaal (31%) sortimendis on jäänud samale tasemele, veidi on kasvanud kodumaiste küpsiste osakaal müügis. Kodumaiste makaronide osakaal on endiselt väga väike nii sortimendis kui ka müügikäibes. Võrreldes Eesti toodete osakaalu kaupluste makaronide müügikäibes (kaupmeeste hinnangul vaid 1%) ja kohalike makaronide osatähtsust ostukorvis tarbijate hinnangutest lähtudes (TNS Emori poolt läbi viidud tarbimiseelistuste uuringu andmetel on koguni 24% makaronitoodetest kodumaist päritolu), on näha, et selles toiduainekategoorias tajub tarbija hästi tuntud ja eestipärase nimega, kuid välismaise päritoluga toodet (näiteks Manni) sageli kodumaisena.

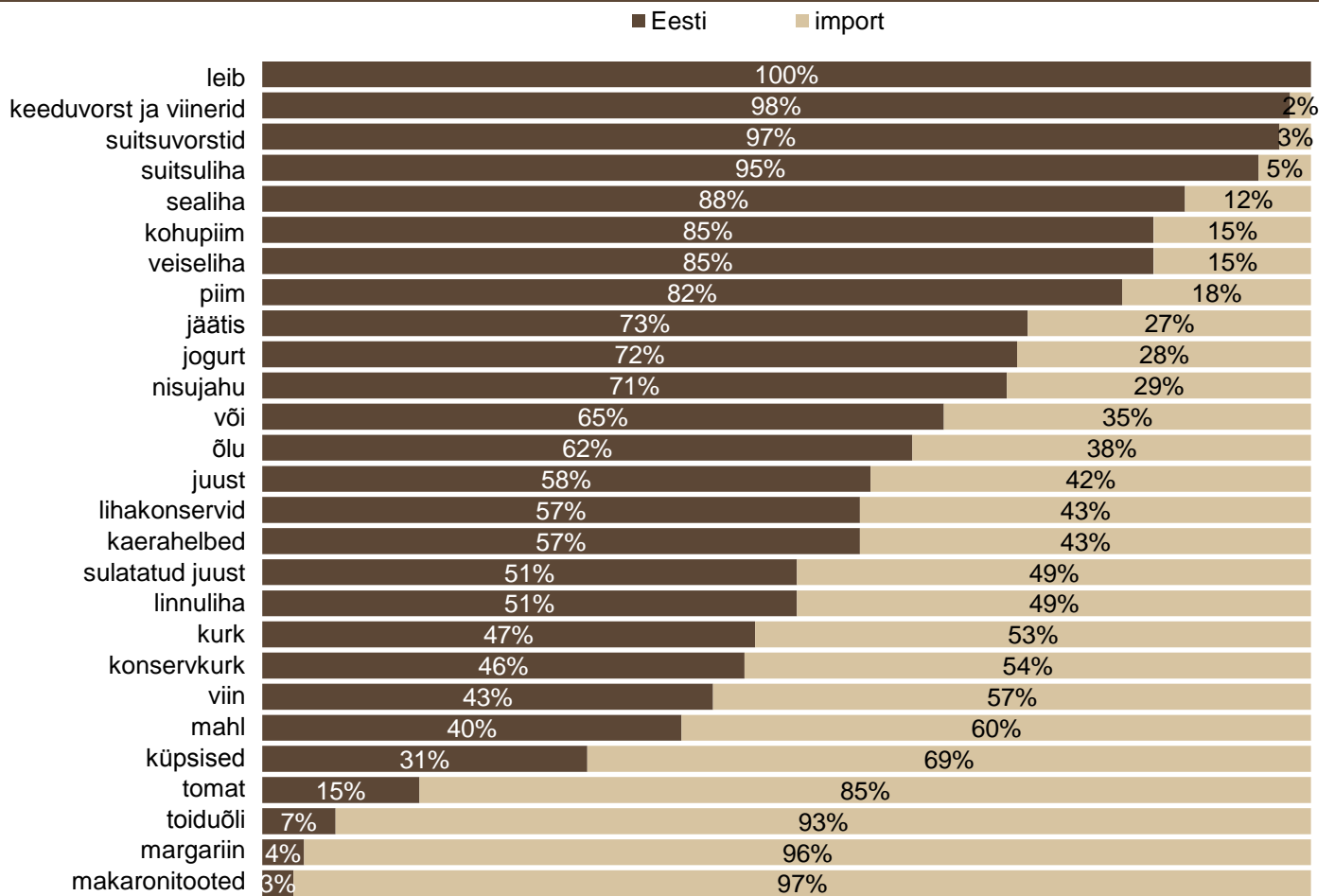
Alkohoolsete **jookide kategoorias** on viimase kahe aastaga kohalike õlled osakaal jäänud samale tasemele (62%), viinade osas on kodumaiste toodete osakaal (43%) vähenenud. Mahlade puhul on kohalike toodete osakaal sortimendis (40%) ja müügikäibes (47%) olnud viimastel aastatel samal tasemel.

Kodumaise margariini ja toiduõlide osakaal **muude vaatlusaluste toiduainete kategooriast** kaupluste sortimendis ja ka müügikäibes on jätkuvalt langustrendis. Margariinide osas annab importtoodetele ostjate silmis eelise nende oluliselt madalam hind. Toiduõlide kategoorias kallutab tarbijat välismaist toodet valima selle tuntud nimi (näiteks Risso), mida tajutakse tuttava ja kodusena. Seda järeldust toetavad TNS Emori poolt novembris 2011 läbi viidud tarbijaelistuste uuringu tulemused, mille kohaselt tarbijate väitel kodumaise toiduõli osatähtsust ostukorvis on 50% (kaupmeeste väitel on kohalike toodete osakaal müügis aga vaid 15%). Konservkurkide puhul on viimase kahe aasta jooksul kodumaiste toodete nimetuste arv sortimendis vähenenud (osakaal sortimendis 55%), müügikäibes on kodumaiste kurkide osakaal kasvanud. Kodumaise värskel kurgi osakaal sortimendis on viimastel aastatel jäänud samaks, kuid kasvanud on osakaal müügikäibes. Selle muutuse taga on eelkõige kodumaise kurgi hinna alanemine (2010. aastal oli Eesti Konjunktuuriinstituudi andmetel kurgi hinnaks 3.95 €/kg, antud uuringu andmetele toetudes oli maikuu 2012 keskmine hind 1,75 €/kg). Erinevalt värskel kurgist on kodumaise tomati hind välismaistest tomatitest üle kahe korra kallim, mis põhjendab ka seda, miks kodumaine tomat moodustab kogu tomati müügikäibest vaid 25%.

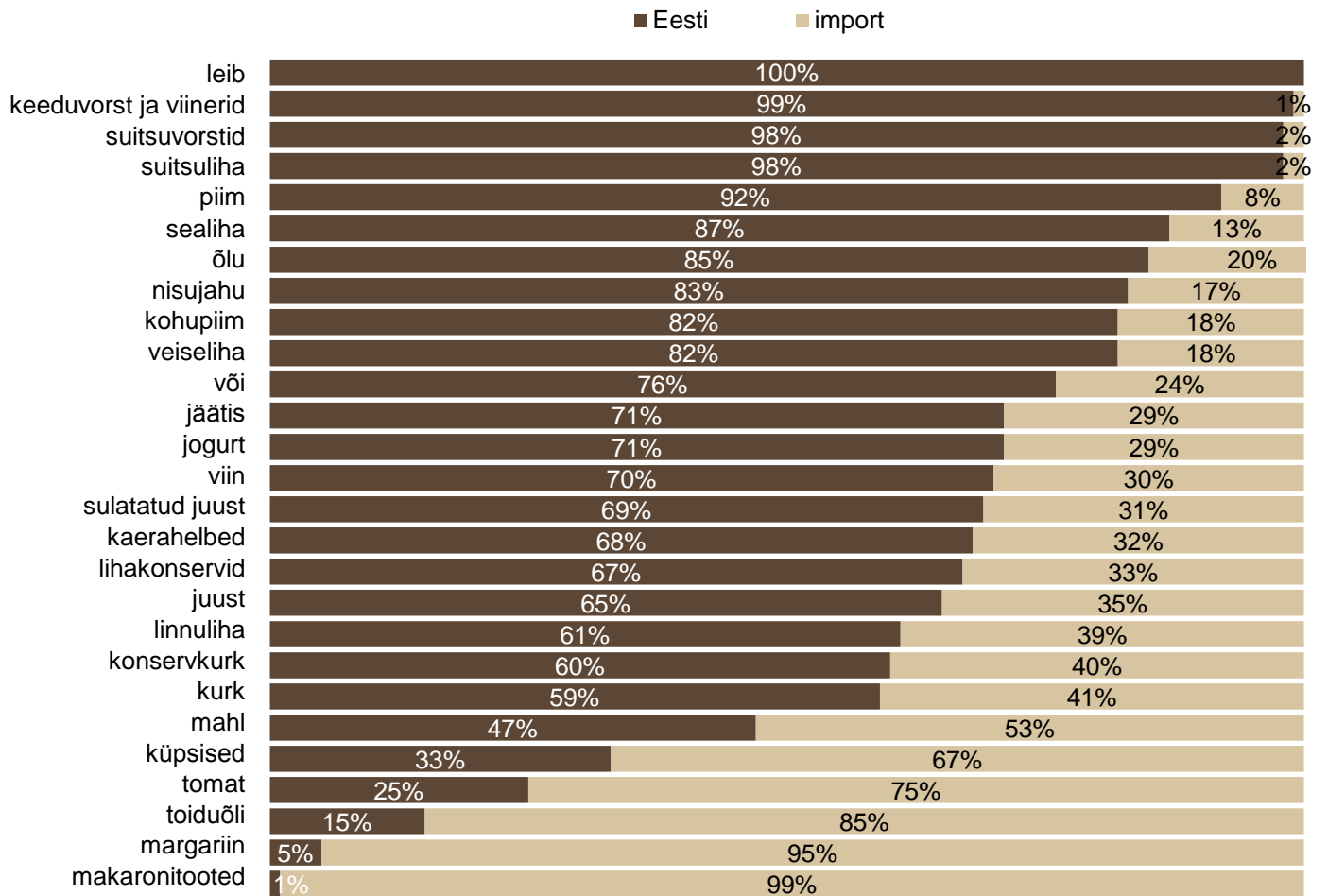
Eesti toidukaupade positsioon siseturul

Kodumaise kauba osatähtsus sortimendis
(nimetuste alusel)

Joonis 1

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

TNS

Piimatooted

PIIMATOOTED

Joogipiim

Vaatlusperioodil oli kaupluses müügil keskmiselt 10 piima, neist 8 kodumaist ja 2 importtoodet (arvutuste aluseks on võetud kaupluses müügil olevate piimade kogu sortiment, eraldi toodeteks on loetud sama nimega, kuid eri suurusega pakendid) (tabel 1).

Kogu piima sortimendist oli kodumaiste toodete osakaal nimetuste alusel 82% ja kaupmeeste hinnangul moodustas kohalik piim kogu müügikäibest 92% (joonis 3).

Piima hind oli kauplustes keskmiselt 0,59 €/l (arvestades 2,5% ja 2% kilepakendis lehmapiimasid), importpiim on kodumaisest keskmiselt 15% võrra odavam (tabel 2).

Juust

Vaatlusperioodil oli kaupluses müügil keskmiselt 101 nimetust juustu, neist 59 kodumaist ja 42 importtoodet (arvutuste aluseks on võetud kaupluses müügil olevate juustude kogu sortiment, eraldi toodeteks on loetud sama nimega, kuid eri suurusega pakendid, ning sama nimega, kuid erineva päritoluga tooted) (tabel 1).

Kogu juustu sortimendist oli kodumaiste toodete osakaal nimetuste alusel 58% ja kaupmeeste hinnangul moodustas kohalik juust kogu müügikäibest 65% (joonis 3).

Juustu hind oli kauplustes keskmiselt 7,72 €/kg (arvestades Edami, Gouda, Tilsiteri tüüpi juuste, v.a väikepakendid <200 gr ja viilutatud pakendid). Importjuustu keskmine hind ei erine oluliselt hinnavaatlusesse kaasatud sortide puhul kodumaiste juustude keskmisest hinnast (välismaiste juustude hind on vaid 0,10 € kõrgem) (tabel 2).

Sulatatud juust

Vaatlusperioodil oli kaupluses müügil keskmiselt 30 nimetust määride-, võide- või toorjuustu, neist pooled kodumaised (arvutuste aluseks on võetud kaupluses müügil olevate sulatatud juustude kogu sortiment, eraldi toodeteks on loetud sama nimega, kuid eri suurusega pakendid, ning sama nimega, kuid erineva päritoluga tooted) (tabel 1).

Kogu juustu sortimendist oli kodumaiste toodete osakaal nimetuste alusel 51% ja kaupmeeste hinnangul kogu müügikäibest moodustas kohalik sulatatud juust 70% (joonis 3).

Sulatatud juustu hind oli kauplustes keskmiselt 6,92 €/kg (arvestades karpidesse pakendatud määride-, võide- ja toorjuuste, v.a. kitsepiima ja spetsiifiliste lisanditega määridejuustud). Sulatatud importjuustu keskmine hind on kodumaisest toodangust ligi 13% kallim (tabel 2).

Jogurt

Vaatlusperioodil oli kaupluses müügil keskmiselt 82 nimetust jogurtit, neist 58 nimetust kodumaised ja 23 välismaised (arvutuste aluseks on võetud kaupluses müügil olevate jogurtite kogu sortiment, eraldi toodeteks on loetud sama nimega, kuid eri suurusega pakendid) (tabel 1).

Kodumaiste toodete osakaal kogu sortimendist nimetuste alusel oli 72% ja kaupmeeste hinnangul moodustasid kohalikud jogurtid kogu müügikäibest 71% (joonis 3).

Jogurtite keskmine hind oli kauplustes 2,61 €/l (arvestades piima- ja koorejogurteid väikepakendites, s.o < 0,5 l, v.a joogijogurtid). Importjogurtite keskmine hind on kodumaisest toodangust ligi 20% kallim (tabel 2).

Või

Vaatlusperioodil oli kauplustes müügil keskmiselt 10 nimetust võid, neist 7 kodumaist ja 4 importtoodet (arvutuste aluseks on võetud kaupluses müügil olevate võide kogu sortiment, eraldi toodeteks on loetud sama nimega, kuid eri suurusega pakendid) (tabel 1).

Kodumaiste toodete osakaal kogu sortimendist nimetuste alusel oli 65% ja kaupmeeste hinnangul moodustasid kohalikud võid kogu müügikäibest 76% (joonis 3).

Või keskmine hind oli kauplustes 8,09 €/kg (arvestades kõiki müügilolevaid lehmapiimast valmistatud võisid). Importvõide keskmine hind on kodumaisest toodangust umbes 5% kallim (tabel 2).

Kohupiim

Vaatlusperioodil oli kaupluses müügil keskmiselt 56 nimetust kohupiimatoodet, neist 48 kodumaist ja 8 importtoodet (arvutuste aluseks on võetud kaupluses müügil olevate kohupiimade kogu sortiment, k.a lisanditega kohupiimad ja kohukesed) (tabel 1).

Kodumaiste toodete osakaal kogu sortimendist nimetuste alusel oli 85% ja kaupmeeste hinnangul moodustasid Eestis toodetud kohupiimad kogu müügikäibest keskmiselt 82% (joonis 3).

Kohupiima keskmiseks hinnaks kujunes kauplustes 3,24 €/kg (arvestades 250 gr pakikohupiimasid). Importkohupiimad on kodumaisest toodangust umbes 25% kallimad (tabel 2).

Jäätis

Vaatlusperioodil oli kaupluses müügil keskmiselt 88 eri nimetust jäätist, neist 64 kodumaist ja 23 importtoodet (arvutuste aluseks on võetud kaupluses müügil olevate kogu piima- ja koorejäättiste sortiment) (tabel 1).

Kodumaiste toodete osakaal kogu jäättiste sortimendist nimetuste alusel oli 73% ja kaupmeeste hinnangul moodustasid Eestis toodetud jäättised kogu müügikäibest keskmiselt 71% (joonis 3).

Jäättise keskmiseks hinnaks kujunes kauplustes 2,35 €/l (arvestades kõiki 0,8-1 l pakendis vaniljelijäättisi). Importjäättised on kodumaisest toodangust umbes viiendiku võrra kallimad (tabel 2).

Kokkuvõtvalt, toetudes Eesti Konjunktuuriinstituudi poolt 2010. a maikuus läbi viidud analoogilise uuringu järeldustele, on näha, et enamik piimatoodete puhul on kodumaise toodangu osakaal sortimendis vähenenud. Suurim muutus kodumaise toodangu osakaalu vähenemise suunas on toimunud või ja piima osas, siin on kodumaiste toodete osakaal vähenenud ligi 10%. Kodumaise jogurti ja kohupiima osakaal on vähenenud ligikaudu 5%. Kodumaiste juustude osakaal sortimendis on jäänud samaks ning kasvanud on kodumaiste sulatatud juustude ja jäättiste osakaal sortimendis.

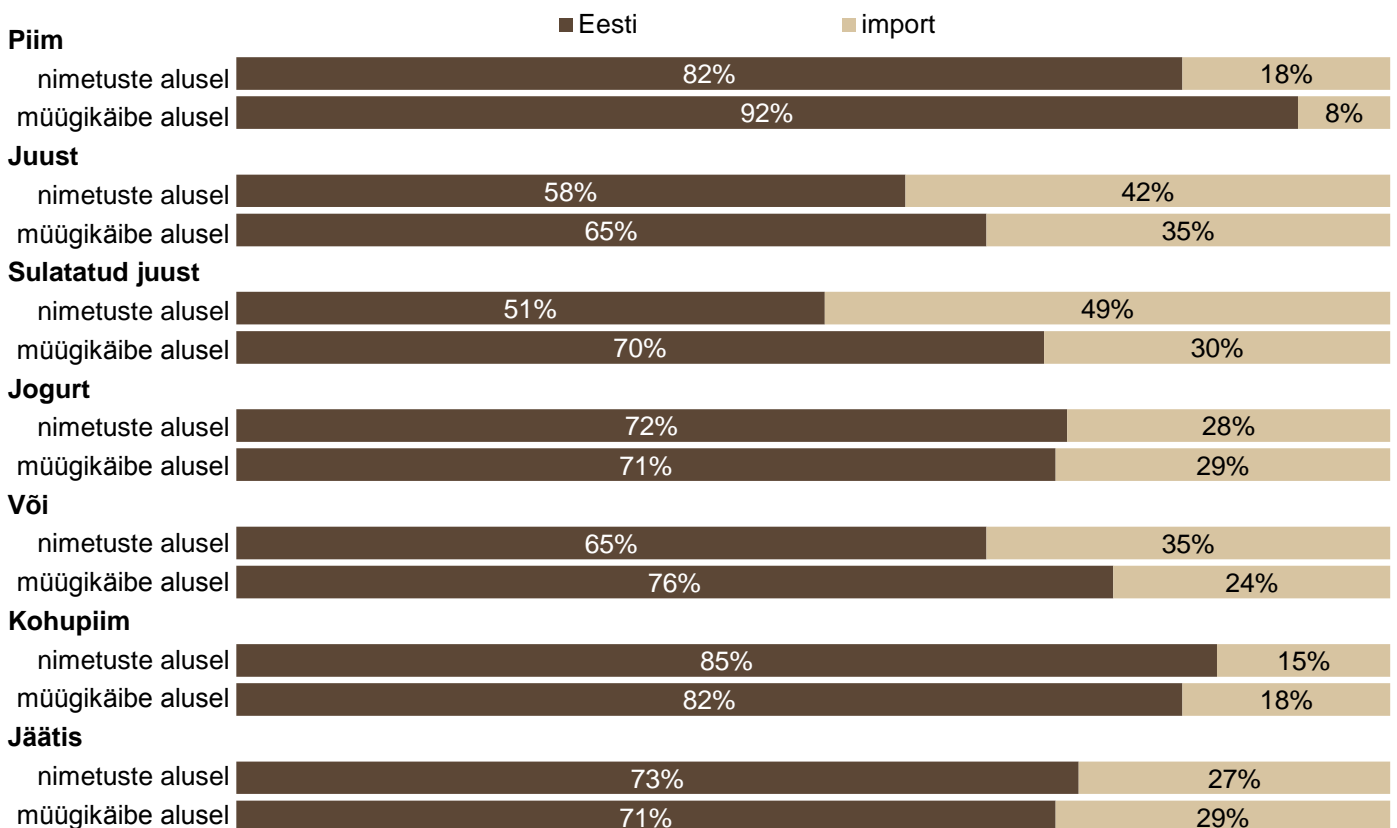
Enamik toodete osas on märgata langustrendi ka kohalike kaupade osakaalus müügikäivetes, vaid sulatatud juustu osas on kaupmeeste hinnangul käive suurenenud.

	Eesti keskmiselt			Tallinna hüpermarketid			Tallinna väiksemad toidupoe			suured linnad			väiksemad linnad ja maa-asulad		
	Kokku	Eesti	import	Kokku	Eesti	import	Kokku	Eesti	import	Kokku	Eesti	import	Kokku	Eesti	import
Piim	10,2	8,42	1,81	14	12	2	7,5	5,5	2	10,3	8,67	1,67	9,27	7,45	1,82
Juust	101	58,7	42,5	216	101	115	50,5	33,5	17	73	46,7	26,3	91,5	57,5	34
Sulatatud juust	29,7	15,1	14,6	39,5	13,3	26,3	36,5	24,5	12	28,3	15,2	13,1	26	14	12
Jogurt	81,6	58,4	23,2	128	90,5	37	53	28,5	24,5	71	54,1	16,9	78,8	55,6	23,2
Või	10,2	6,6	3,85	15	8,25	6,75	8	4	4	11,1	6,89	4,22	8,09	6,2	2,45
Kohupiim	55,7	47,5	8,19	93	81	12	47,5	37,5	10	44,3	38,9	5,44	52,8	44,1	8,73
Jäätis	87,8	64,2	23,5	152	103	49,3	26	15,5	10,5	74,7	56,2	18,4	86,3	65,5	20,7

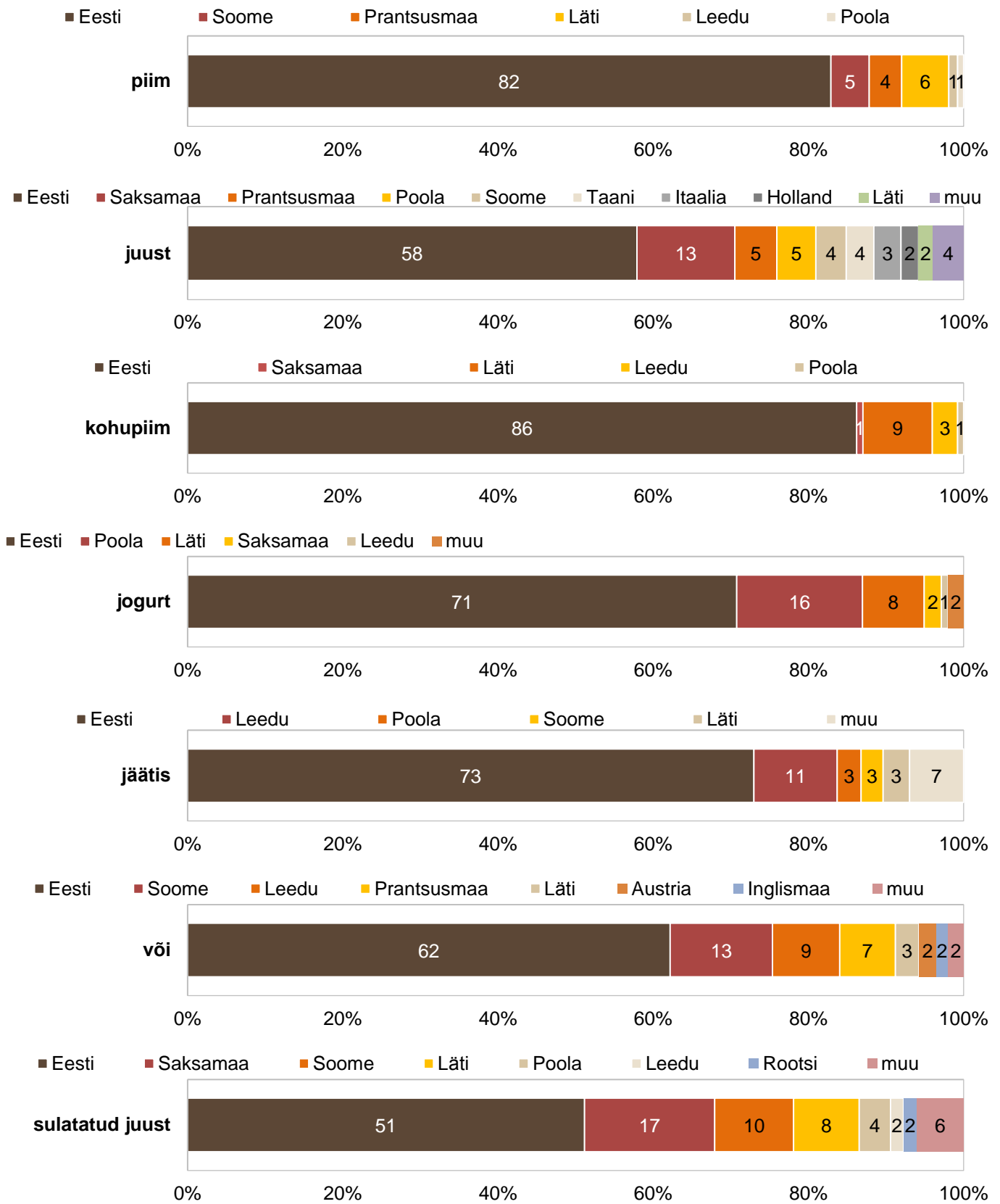
Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

Kodumaiste ja importtoodete osakaal: piimatooted
(nimetuste ja müügikäibe alusel)

Joonis 3

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

	Eesti kokku			Tallinna hüpermarketid		Tallinna väiksemad toidupoed		suured linnad		väiksemad linnad ja maaasulad	
	Keskmine	Eesti	import	Eesti	import	Eesti	import	Eesti	import	Eesti	import
Piim	0,59	0,60	0,52	0,85	0,50	0,79	0,52	0,79	0,50	0,81	0,73
Juust	7,72	7,71	7,81	7,86	9,54	7,02	6,77	7,70	7,36	7,67	6,89
Sulatatud juust	6,92	6,52	7,40	6,66	8,30	6,09	6,22	6,55	7,57	6,59	6,82
Jogurt	2,61	2,47	3,03	2,51	3,66	2,55	2,49	2,40	3,18	2,49	2,62
Või	8,09	7,98	8,28	7,98	9,74	7,60	7,26	8,03	8,33	7,98	7,17
Kohupiim	3,24	3,15	3,97	3,24	4,80	2,97	3,80	3,03	3,80	3,23	3,90
Jäätis	2,35	2,22	2,61	2,56	3,33	1,78	1,74	2,28	2,98	2,11	2,06

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

	Päritolumaa	Hind
Piim		
	Leedu	0,57
	Läti	0,50
	Eesti	0,60
Juust		
	Leedu	6,02
	Poola	6,24
	Saksa	7,21
	Läti	7,42
	Soome	7,44
	Eesti	7,71
	Holland	7,84
	Prantsusmaa	23,90
	Šveits	28,25
Sulatatud juust		
	Soome	5,43
	Bulgaaria	5,90
	Holland	6,00
	Norra	6,17
	Leedu	6,41
	Eesti	6,52
	Läti	6,56
	Poola	7,81
	Rootsi	7,87
	Saksa	8,72
	Itaalia	9,09
	Taani	9,15
	Austria	9,93
	Sveits	10,29
	Kreeka	14,63
Jogurt		
	Leedu	1,52
	Eesti	2,47
	Saksa	2,66
	Soome	2,73
	Poola	2,73
	Läti	2,88
	Belgia	3,16
	Tšehhi	4,52
	Rumeenia	6,29
	Kreeka	10,46

	Päritolumaa	Hind
	Poola	5,08
	Leedu	6,24
	Läti	7,53
	Soome	7,65
	Eesti	7,98
	Austria	8,60
	Prantsusmaa	11,80
	Itaalia	12,45
Kohupiim		
	Eesti	3,12
	Läti	3,33
	Leedu	3,85
Jäätis		
	Läti	1,54
	Venemaa	1,85
	Eesti	2,22
	Leedu	2,46
	Soome	2,60
	Belgia	2,66
	Poola	6,38

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

TNS

Lihatooted

LIHATOOTED

Veiseliha

Vaatlusperioodil oli kaupluses müügil keskmiselt 8 nimetust veiseliha, neist kodumaiseid 7 ja välismaiseid 1 (arvutuste aluseks on võetud kaupluses müügil olevate maitsestatamata ja jahutatud veiselihade kogu sortiment, sh erinevateks lõigeteks tükeldatuna) (tabel 4).

Kogu veiseliha sortimendist oli kodumaise liha osakaal nimetuste alusel 85% ja kaupmeeste hinnangul moodustas kohalik veiseliha kogu müügikäibest 82% (joonis 5).

Veiseliha hind oli kauplustes keskmiselt 12 €/kg (arvestades kõiki müügil olevaid jahutatud maitsestatamata veiselihaseid), importveiseliha on kodumaisest veiselihast keskmiselt 35% odavam (tabel 5).

Sealiha

Vaatlusperioodil oli kaupluses müügil keskmiselt 13 nimetust sealiha, neist kohalikku päritolu 11 ja välismaist 2 (arvutuste aluseks on võetud kaupluses müügil olevate maitsestatamata ja jahutatud sealihade kogu sortiment, sh erinevateks lõigeteks tükeldatuna). Kõige suurem sealiha valik oli saadaval Tallinna hüpermarketites (keskmiselt 22 nimetust, neist välismaist liha 1 nimetus). Kõige kitsam valik oli väiksemates Tallinna poodides, samas oli seal suurim valik välismaist sealiha (keskmiselt 3 nimetust) (tabel 4).

Kogu sealiha sortimendist oli kodumaise sealiha osakaal nimetuste alusel 88% ja kaupmeeste hinnangul moodustas kohalik sealiha kogu müügikäibest 87% (joonis 5).

Võrreldes sealiha keskmist hinda kohaliku päritolu toodete ja impordi puhul (arvestades kõiki müügil olevaid jahutatud maitsestatamata sealihaseid) näeme, et Eesti sealiha on välismaisest keskmiselt 20% kallim (tabel 2). Kõige soodsama hinnaga on Tallinna väiksemates kauplustes saadaval Inglismaal toodetud seakaelakarbonaad, mille kilohind oli eestimaisest toodangust keskmiselt 2 eurot odavam (tabel 5).

Linnuliha

Vaatlusperioodil oli kaupluses müügil keskmiselt 11 nimetust linnuliha, neist kohaliku ja import päritolu (Leedu) tooted jagunesid võrdselt (arvestades kõiki müügilevaid jahutatud linnulihaseid, nii tervelt kui tükeldatuna). Poodide lõikes vaadatuna oli kõige rohkem importtooteid müügil Tallinna väiksemates poodides (Säästumarket ja Maxima), seal keskmiselt 7 toodet 10-st oli välismaist päritolu (tabel 4).

Kogu linnuliha sortimendist oli kodumaiste toodete osakaal nimetuste alusel 51% ja kaupmeeste hinnangul oli kogu linnuliha müügikäibest kohalike toodete osakaal 61% (joonis 5).

Võrreldes linnuliha keskmist hinda kohaliku päritolu toodete ja impordi puhul (arvestades kõiki maitsestatamata broilerifileesid) näeme, et Eesti toodang on importtoodetega võrreldes keskmiselt 7% kallim (tabel 5).

Lihakonservid

Vaatlusperioodil oli kaupluses müügil keskmiselt 20 nimetust konserve, neist kohaliku päritolu 11 ja välismaiseid 9 (arvestades kõiki müügil olevaid jahutatud lihakonserve, v.a pasteet) (tabel 4).

Kogu lihakonservide sortimendist oli kodumaiste toodete osakaal nimetuste alusel 57% ja kaupmeeste hinnangul oli kogu lihakonservide müügikäibest kohalike toodete osakaal ligikaudu 67% (joonis 5).

Lihakonservide keskmiseks hinnaks kujunes (arvestades kõiki lihakonserve, v.a pasteetid ja eripärased tooted, s.o uluki- jm lihast valmistatud konservid) 4,92 €/kg (tabel 2). Eesti tooted maksavad välismaistest toodetest keskmiselt 20% rohkem (tabel 5).

Keeduvorst ja viinerid

Vaatlusperioodil oli kaupluses müügil keskmiselt 60 nimetust keeduvorste ja viinereid, keskmiselt oli selles kategoorias kaupluses saadaval 59 kodumaist ja 1 välismaist toode (arvestades kõiki müügil olevaid keeduvorste ja viinereid, nii lahtiseid kui ka pakendatud, eraldi toodeteks loeti sama nimega toodete eri suurusega pakendid) (tabel 4).

Kogu viinerite ja keeduvorstide kategoorias oli kodumaiste toodete osakaal nimetuste alusel 98% ja kaupmeeste hinnangul oli kogu nimetatud kategooria müügikäibest kohalike toodete osakaal 99% (joonis 5).

Võrreldes viinerite ja keeduvorsti keskmist hinda kohaliku päritolu toodete ja impordi puhul (arvestades kõiki tooteid, v.a väikepakendid < 200 gr ja viilutatud pakendid) näeme, et Eesti ja importtoodete hinnatase on sama (tabel 5).

Suitsuvorst

Vaatlusperioodil oli kauplustes müügil keskmiselt 36 nimetust suitsuvorste, keskmiselt oli selles kategoorias kauplustes saadaval 35 kodumaist ja 1 välismaine toode (arvestades kõiki müügil olevaid suitsuvorste, nii lahtiseid kui ka pakendatud, eraldi toodeteks loeti sama nimega toodete eri suurusega pakendid) (tabel 4).

Suitsuvorstide tootekategoorias oli kodumaiste toodete osakaal sortimendis nimetuste alusel 97% ja kaupmeeste hinnangul oli kogu nimetatud kategooria müügikäibest kohalike toodete osakaal 99% (joonis 5).

Võrreldes suitsuvorstide keskmist hinda kohaliku päritolu toodete ja impordi puhul (arvestades kõiki tooteid, v.a väikepakendid < 200 gr ja viilutatud pakendid) näeme, et Eesti suitsuvorsti hind on keskmiselt 40% soodsam kui importtootel (tabel 5).

Suitsuliha

Vaatlusperioodil oli kauplustes müügil keskmiselt 59 nimetust suitsuliha, keskmiselt oli selles kategoorias kauplustes saadaval 56 kodumaist ja 3 välismaist toodet (arvestades kõiki müügil olevaid suitsuvorste, nii lahtiseid kui ka pakendatud, eraldi toodeteks loeti sama nimega toodete eri suurusega pakendid) (tabel 4).

Suitsulihade tootekategoorias oli kodumaiste toodete osakaal sortimendis nimetuste alusel 95% ja kaupmeeste hinnangul oli kogu nimetatud kategooria müügikäibest kohalike toodete osakaal 98% (joonis 5).

Võrreldes kohalike toodete keskmist hinda importtoodetega (arvestades kõiki tooteid, v.a väikepakendid < 200 gr ja viilutatud pakendid) näeme, et Eesti ja välismaine suitsuliha on üsna samal hinnatasemel, hinnaerinevus on umbes paar protsenti (tabel 5).

Kokkuvõtvalt, toetudes Eesti Konjunkturiinstituudi poolt 2010. a maikuu läbi viidud analoogilise uuringu järeldustele, on näha, et lihatoodete kategoorias on samaks jäänud kodumaise keeduvorsti ja viinerite ning sealiha osakaal sortimendis, kasvanud on kodumaise veiseliha, suitsuvorsti ja veidi ka suitsuliha osakaal. Kodumaise linnuliha ja lihakonservide osakaal sortimendis on vähenenud ligi viiendiku võrra.

Müügikäibes on vähenenud kodumaise sea-, veise- ja linnuliha ning lihakonservide osakaal. Kodumaise suitsuliha ja -vorsti osakaal müügikäibes on veidi kasvanud, samaks on jäänud kodumaiste toodete osakaal keeduvorsti ja viinerite müügis.

Sortimendi laius kauplustes: lihatooted
(nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

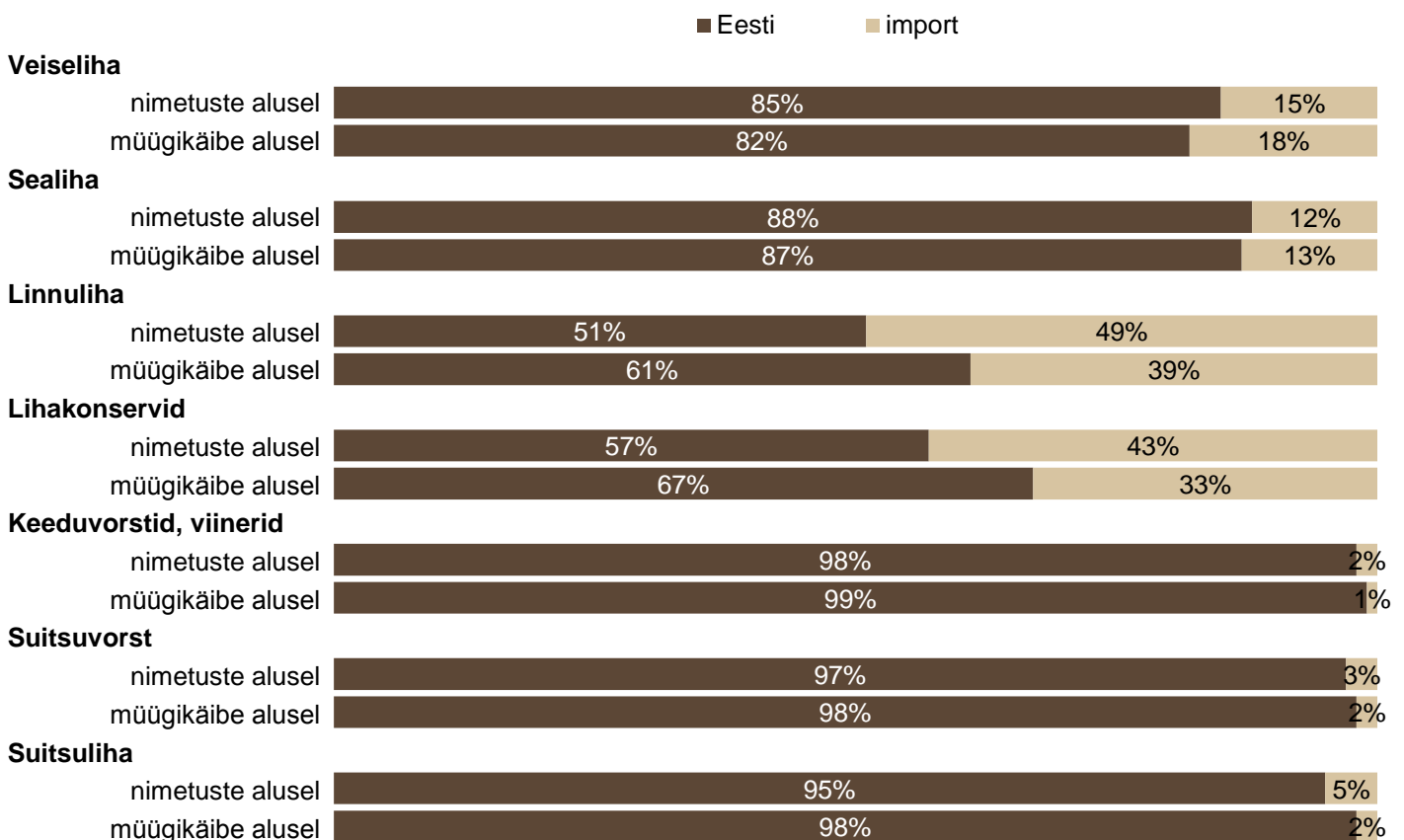
Tabel 4

	Eesti keskmiselt			Tallinna hüpermarketid			Tallinna väiksemad toidupoed			suured linnad			väiksemad linnad ja maa-asulad		
	Kokku	Eesti	import	Kokku	Eesti	import	Kokku	Eesti	import	Kokku	Eesti	import	Kokku	Eesti	import
Veiseliha	8,1	6,9	1,1	13,5	11,8	1,8	2,0	1,0	1,0	8,0	7,3	0,7	5,9	4,7	1,1
Sealiha	12,8	11,2	1,6	21,8	20,5	1,3	7,0	4,0	3,0	12,5	11,4	1,1	10,8	8,9	1,9
Linnuliha	10,8	5,5	5,3	17,3	8,8	8,5	10,0	3,0	7,0	9,8	4,8	5,0	9,4	5,3	4,1
Lihakonservid	19,6	11,1	8,6	26,8	16,8	10,0	21,0	6,5	14,5	18,4	10,9	7,5	17,7	10,0	7,7
Keeduvorstid, viinerid	60,2	58,7	1,5	91,8	87,8	4,0	29,0	27,0	2,0	54,0	53,7	0,3	59,5	58,1	1,4
Suitsuvorst	35,8	34,6	1,2	60,3	57,3	3,0	19,0	18,5	0,5	28,2	27,7	0,6	36,2	34,9	1,3
Suitsuliha	59,0	56,3	2,8	113,5	107,5	6,0	30,0	26,5	3,5	40,6	40,1	0,4	59,6	56,3	3,4

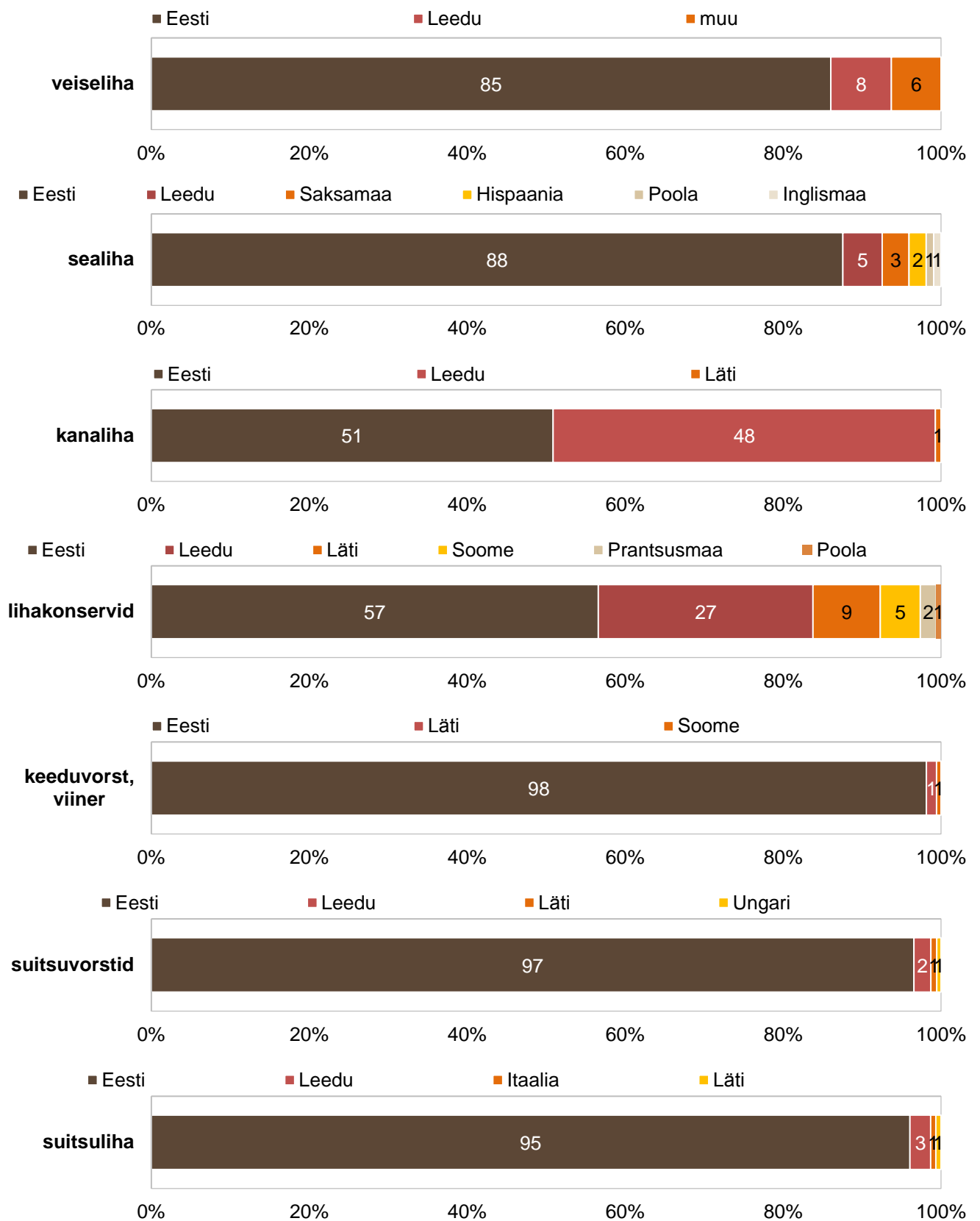
Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

Kodumaiste ja imporditud osakaal: lihatooted
(nimetuste ja müügikäibe alusel)

Joonis 5

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

	Eesti kokku			Tallinna hüpermarketid		Tallinna väiksemad toidupoed		suured linnad		väiksemad linnad ja maa- asulad	
	Keskmine	Eesti	import	Eesti	import	Eesti	import	Eesti	import	Eesti	import
Veiseliha	12,00	12,44	9,25	13,48	11,28	9,97	9,49	12,92	6,88	10,37	8,63
Sealiha	5,67	5,79	4,82	6,35	4,87	4,79	4,58	5,79	4,69	5,40	4,93
Linnuliha	6,39	6,53	6,18	6,63	6,36	6,68	5,99	6,42	6,32	6,42	6,32
Lihakonservid	4,92	5,35	4,42	5,49	5,64	5,16	3,49	5,25	4,99	5,36	3,89
Keeduvorst	4,32	4,35	4,32	4,55	4,57	3,94	4,12	4,36	4,37	4,20	4,24
Suitsuvorst	8,57	8,35	13,75	9,63	16,05	6,29	17,86	8,40	12,11	7,75	11,14
Suitsuliha	7,18	7,19	7,04	7,58	11,94	6,41	6,42	7,17	4,59	7,01	5,83

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

	Päritolumaa	Hind
Veiseliha		
	Leedu	7,14
	Eesti	12,44
Sealiha		
	Inglismaa	3,89
	Saksamaa	4,63
	Läti	4,63
	Hispaania	5,43
	Poola	5,63
	Eesti	5,79
	Holland	6,03
Linnuliha		
	Leedu	6,18
	Eesti	6,53
Lihakonservid		
	Prantsusmaa	3,18
	Läti	3,33
	Poola	3,88
	Leedu	3,99
	Eesti	5,35
	Soome	10,58
Keeduvorstid, viinerid		
	Läti	2,82
	Leedu	3,14
	Eesti	4,35
	Soome	4,38
	Hispaania	5,84
Suitsuvorst		
	Eesti	8,35
	Läti	10,18
	Leedu	14,68
	Ungari	17,86

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

TNS

Teraviljatooted

TERAVILJATOOTED

Leib

Vaatlusperioodil oli kaupluse kohta müügil keskmiselt 59 nimetust kodumaiseid leibasid (arvutuste aluseks on võetud kõik kaupluses müügil olevad viilutatud ja viilutamata leivad) (tabel 7). Välismaiseid tooteid vaatlusperioodil müügil ei olnud.

Leiva hind oli kauplustes keskmiselt 1,86 €/kg (arvestati kõiki müügil olevaid leibasid) (tabel 8).

Nisujahu

Vaatlusperioodil oli kauplustes müügil keskmiselt 7 nimetust jahu, neist kohalikku päritolu 5 ja välismaist 2 (arvutuste aluseks on võetud kõik kaupluses müügil olevad nisujahud, sh ka mahetooted) (tabel 7). Kõige suurem valik kodumaiseid jahusid oli saadaval Tallinna hüpermarketites (kokku 10, sh ka mahetooted).

Kogu nisujahu sortimendist oli kodumaise jahu osakaal nimetuste alusel 71% ja kaupmeeste hinnangul moodustas kohalik jahu kogu müügikäibest 83% (joonis 7).

Võrreldes nisujahu keskmist hinda kohalikku päritolu toodete ja impordi puhul (arvestades kõiki müügil olevaid kõrgema sordi nisujahusid, v.a mahetooted) näeme, et Eesti jahud on teistega võrreldes kõige kallimad, hinnavahe on keskmiselt 20% (tabel 2). Kõige soodsama hinnaga on kauplustes saadaval Lätis toodetud nisujahu, mille kilohind oli keskmiselt 0,58 €/kg (tabel 8).

Küpsised

Vaatlusperioodil oli kaupluse kohta müügil keskmiselt 93 nimetust küpsiseid, neist kohalikku päritolu 29 ja välismaiseid 64 (arvutuste aluseks on võetud kõik kaupluses müügil olevad küpsised, sh nii suurtootjate kui ka kondiitrite poolt toodetud) (tabel 7).

Kogu küpsiste sortimendist oli kodumaiste toodete osakaal nimetuste alusel 31% ja kaupmeeste hinnangul oli kogu küpsiste müügikäibest kohalike toodete osakaal ligikaudu sama suur, 33% (joonis 7).

Võrreldes küpsiste keskmist hinda kohalikku päritolu toodete ja impordi puhul (arvestades kõiki ilma täidise ja katteta pakiküpsiseid) näeme, et Eesti küpsised on importtoodetega võrreldes keskmiselt 45% kallimad. Kõige soodsama hinnaga on kauplustes saadaval Leedus toodetud küpsised, mille kilohind on keskmisest hinnast üle kahe korra soodsam (tabel 8).

Makaronid

Vaatlusperioodil oli kaupluse kohta müügil keskmiselt 55 nimetust makarone, neist kohalikku päritolu 1-2 ja välismaiseid 54 (arvutuste aluseks on võetud kõik kaupluses müügil olevad pastatooted) (tabel 7).

Kogu makaronitoodete sortimendist oli kodumaiste toodete osakaal nimetuste alusel ligi 3% ja kaupmeeste hinnangul oli kogu makaronide müügikäibest kohalike toodete osakaal ligikaudu 1% (joonis 7).

Makaronide keskmiseks hinnaks kujunes (arvestades kõiki tavalisi pastatooteid, v.a lasanjeplaadid, spagetid, *cannelloni* ja *tortellini* ning mahetooted) 2,17 €/kg. Kõige soodsama hinnaga on kauplustes saadaval Slovakkias, Leedus ja Poolas toodetud makaronid (tabel 8).

Kaerahelbed

Vaatlusperioodil oli kauplustes müügil keskmiselt 9 nimetust kaerahelbeid, ülekaalus oli kohalike tootjate toodang, nimetuste arv vastavalt 5 ja 4 (arvutuste aluseks on võetud kõik kaupluses müügil olevad erinevad kaerahelbed) (tabel 7).

Kogu kaerahelveste sortimendist oli kodumaiste toodete osakaal nimetuste alusel 57% ja kaupmeeste hinnangul oli kogu kaerahelveste müügikäibest kohalike toodete osakaal ligikaudu 68% (joonis 7).

Võrreldes kaerahelveste keskmist hinda kohalikku päritolu toodete ja impordi puhul (arvestades tavalisi ilma lisanditeta kaerahelbeid) näeme, et Eestis toodetud kaerahelbed on importtoodetega võrreldes keskmiselt kolmandiku võrra kallimad. Kõige soodsama hinnaga on kauplustes saadaval Leedus toodetud kaerahelbed, mille kilohind on Eesti tootest ligi 75% soodsam (tabel 8).

Kokkuvõtvalt, toetudes Eesti Konjunkturiinstituudi poolt 2010. a maikuu läbi viidud analoogilise uuringu järeldustele, on näha, et kodumaise leiva osakaal nii sortimendis kui ka müügis on jäänud samale tasemele. Nisujahude ja kaerahelveste kategoorias on suurenenud kodumaise toodangu osakaal nii sortimendis kui ka müügikäibes. Kodumaiste küpsiste osakaal sortimendis on jäänud samale tasemele, veidi on kasvanud kodumaiste küpsiste osakaal müügis. Kodumaiste makaronide osakaal on endiselt väga väike nii sortimendis kui ka müügikäibes. Võrreldes Eesti toodete osakaalu kaupluste makaronide müügikäibes (kaupmeeste hinnangul umbes 1%) ja kohalike makaronide osatähtsust ostukorvis tarbijate hinnangutest lähtudes (TNS Emori poolt läbi viidud tarbimiseelistuste uuringu andmetel on 24% makaronitoodetest kodumaist päritolu), on näha, et siin tajub tarbija tuntuks, kuid välismaise päritoluga toodet (näiteks Mani) kodumaisena.

Sortimendi laius kauplustes: teraviljatooted
(nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

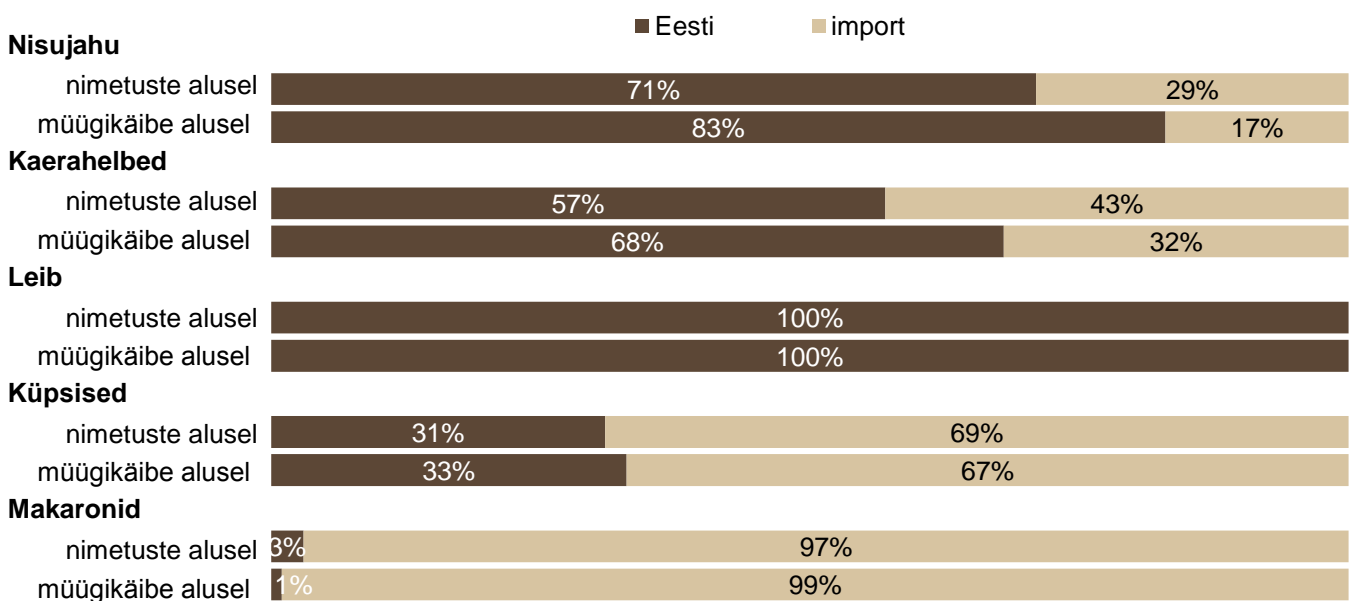
Tabel 7

	Eesti keskmiselt			Tallinna hüpermarketid			Tallinna väiksemad toidupoe			suured linnad			väiksemad linnad ja maa-asulad		
	Kokku	Eesti	import	Kokku	Eesti	import	Kokku	Eesti	import	Kokku	Eesti	import	Kokku	Eesti	import
Nisujahu	7,5	5,3	2,3	15,0	9,5	5,5	7,0	4,0	3,0	6,2	4,9	1,3	6,2	4,9	1,3
Kaerahelbed	9,0	5,1	3,9	11,0	6,3	4,7	10,0	5,5	4,5	8,4	5,2	3,2	8,9	4,7	4,3
Leib	59,2	59,2	-	74,0	74,0	-	28,0	28,0	-	40,0	40,0	-	40,7	40,7	-
Küpsised	92,6	29,1	63,5	165,0	53,0	112,0	101,5	25,5	76,0	71,9	24,1	47,8	79,7	24,7	55,0
Makaronid	55,5	1,5	53,9	76,8	3,0	73,8	67,0	3,0	64,0	40,9	1,1	39,8	57,5	1,1	56,5

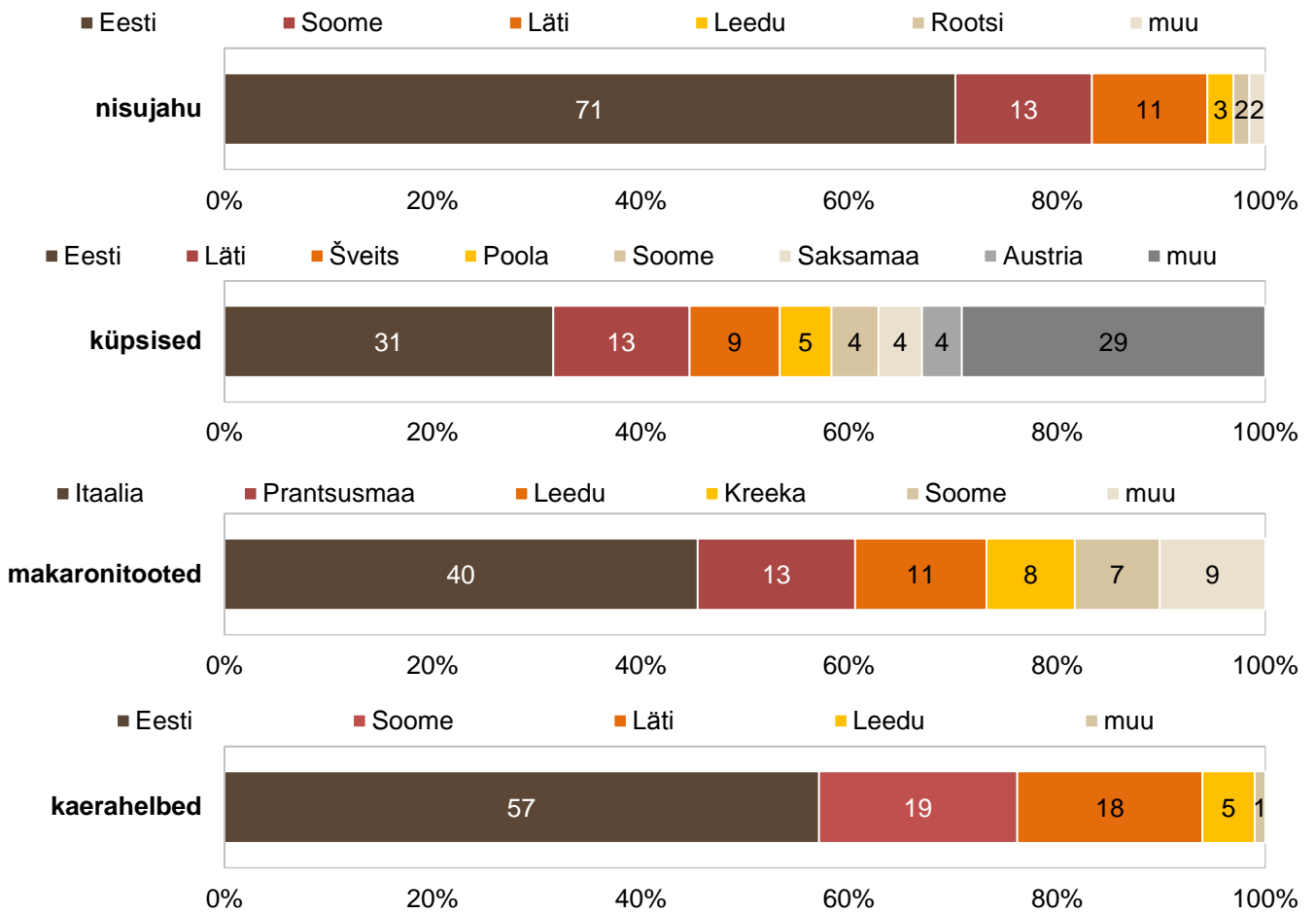
Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

Kodumaiste ja importtoodete osakaal: teraviljatooted
(nimetuste ja müügi käibe alusel)

Joonis 7

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

	Eesti kokku			Tallinna hüpermarketid		Tallinna väiksemad toidupood		suured linnad		väiksemad linnad ja maa- asulad	
	Keskmine	Eesti	import	Eesti	import	Eesti	import	Eesti	import	Eesti	import
Nisujahu	0,73	0,76	0,64	0,78	0,65	0,90	0,70	0,74	0,62	0,76	0,62
Kaerahelbed	1,63	1,82	1,38	1,69	1,26	1,59	1,15	1,62	1,39	2,00	1,44
Leib	1,86	1,86	-	2,07	-	1,66	-	1,85	-	1,77	-
Küpsised	5,01	3,81	5,47	3,90	5,79	3,12	5,22	4,00	5,59	3,74	5,29
Makaronid	2,17	-	2,17	-	2,38	-	1,98	-	2,24	-	2,09

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

	Päritolumaa	Hind
Nisujahu		
	Läti	0,58
	Leedu	0,66
	Soome	0,73
	Eesti	0,76
Kaerahelbed		
	Leedu	1,01
	Läti	1,38
	Soome	1,55
	Eesti	1,82
Küpsised		
	Leedu	2,18
	Läti	3,15
	Portugal	3,47
	Eesti	3,81
	Ukraina	4,09
	Rumeenia	4,25
	Venemaa	4,26
	Hispaania	4,45
	Tshehhi	4,65
	Rootsi	5,29
	Poola	5,65
	Saksamaa	6,15
	Šveits	6,90
	Taani	6,95
	Hollan	7,09
	Ungari	7,33
	Soome	7,55
	Austria	7,90
	Belgia	7,96
Makaronid		
	Slovakkia	1,25
	Leedu	1,32
	Poola	1,32
	Tshehhi	1,56
	Läti	1,72
	Soome	1,95
	Rumeenia	2,09
	Itaalia	2,24
	Saksamaa	2,56
	Kreeka	2,70
	Prantsusmaa	2,78
	Hispaania	3,12
	Hiina	5,93
	Tai	6,36

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

Joogid

JOOGID

Õlu

Keskmiselt oli kaupluses müügil 92 nimetust õlut, millest nimetuste järgi arvestades moodustas kohalikku päritolu toodang ligi kaks kolmandikku (arvutuste aluseks on võetud kõik kaupluses müügil olevad õlled) (tabel 10).

Kogu õlled sortimendist oli kodumaise toodangu osakaal selles tootekategoorias nimetuste alusel 62% ja kaupmeeste hinnangul kogu müügikäibes ligikaudu 85% (joonis 9).

Kõige laiem on valik Tallinna suurtes jaeketi-kauplustes (hüpermarketid), kus oli müügil 149 nimetust õlut, seejuures jaotusid Eesti ja importõllemargid nimetuste järgi ligikaudu pooleks. Tallinna väiksemate kaupluste ning muu Eesti kaupluste valiku laiuses suurt erinevust ei ole, seal moodustab kohalik toodang nimetusi arvestades umbes kolmandiku.

Võrreldes õlle keskmist hinda kohalikku päritolu toodete ning impordi puhul (kõiki pakendeid arvestades) on importõlu Eesti õllest umbes 1,5 korda kallim. Seejuures on hinnatase mõlema puhul keskmisest kõrgem Tallinna hüpermarketites ning soodsaim Tallinna väiksemates kauplustes, kohaliku ja importõlle keskmiste hindade suhe on aga nii Tallinnas kui ka väljaspool pealinna üsna sarnane (tabel 11).

Importõlled hinnavõrdlus päritoluriikide lõikes näitab, et kõige suuremalt ületab Eesti õlle keskmist hinnataset Belgiast, Iirimaa ja Ühendkuningriigist pärit õlu (2,5-3,5 korda kallim). Eesti päritolu õllest pisut soodsama keskmise hinnatasemega oli müügil Taani, Valgevene, Poola ja Läti päritolu õlu (tabel 10).

Viin

Keskmiselt oli kaupluses müügil 54 nimetust viina, millest nimetuste järgi arvestades 23 olid kohalikku päritolu (arvutuste aluseks on võetud kõik kaupluses müügil olevad viinad) (tabel 10).

Nimetuste järgi ületab importtoodete osakaal kauplustes kohalikke viinasid (kohalikud viinad 43%), kodumaiste toodete osakaal moodustab kogu viina müügikäibest 70% (joonis 9).

Võrreldes viina keskmist hinda kohalikku päritolu toodete ning importtoodete puhul (kõiki pakendeid arvestades) on importviin Eesti viinast 35% kallim. Seejuures on hinnatase mõlema puhul keskmisest kõrgem Tallinna hüpermarketites ning soodsaim Tallinna väiksemates kauplustes. Ka ületab Tallinna väiksemates kauplustes importviina hinnatase kohaliku viina hinnataset keskmisest vähem (vaid 18%), väljaspool Tallinna on suhe pigem võrreldav Tallinna hüpermarketitega.

Mahl

Keskmiselt oli kaupluses müügil 35 nimetust mahla. Neist kohaliku päritoluga tooteid oli 14 ja välismaise päritoluga 21. Mahlade sortiment kõigub 50 nimetusest Tallinna suurtes kauplustes kuni poole väiksema valikuni Tallinna Maximates ja Säästumarketites (25 nimetust) (tabel 10).

Kogu mahlade sortimendist oli kodumaise toodangu osakaal selles tootekategoorias nimetuste alusel 40% ja kaupmeeste hinnangul kogu müügikäibes ligikaudu 47% (joonis 9).

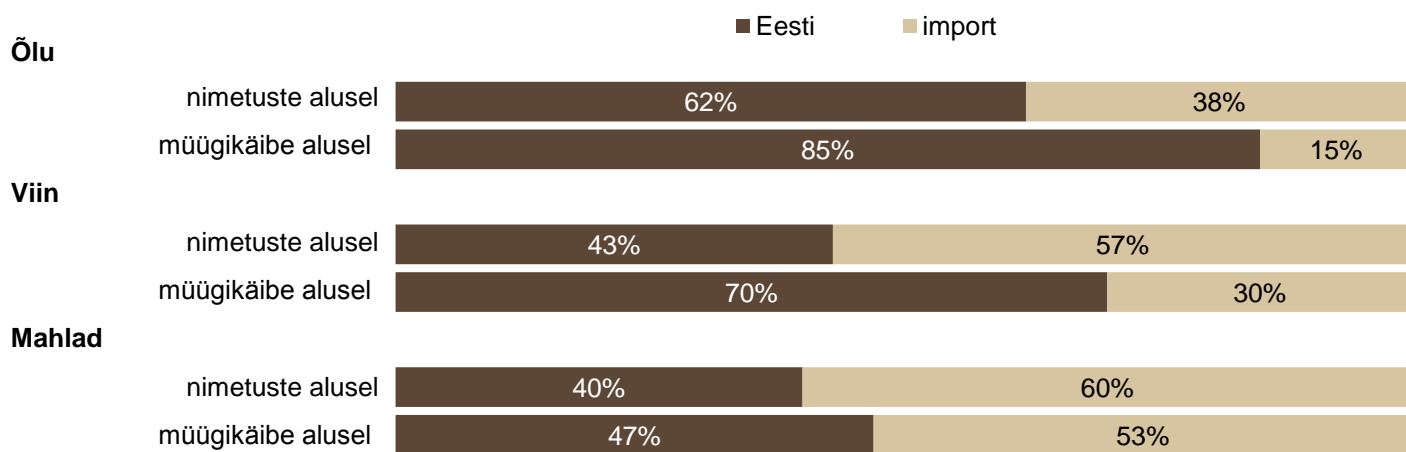
Võrreldes mahlade keskmist hinda kohalikku päritolu toodete ja impordi puhul (arvestades kõiki müügil olevaid 1-liitriseid õunamahlu) näeme, et importmahlad on kolmandiku võrra kallimad kui kodumaised mahlad (tabel 11).

Kokkuvõtvalt, vaatamata impordi suhteliselt suurele osakaalule õlle sortimendis, annavad kodumaise õlle tunduvalt soodsam hinnatase ja tarbijate eelistused Eesti tootjatele kohalikul turul tugeva konkurentsieelise. Eesti tootjate konkurentsieelis viinaturul on viimastel aastatel vähenemas. Müügil olevate Eesti toodete arv on langemas ning importtoodete osakaal kaupluste sortimendis selgelt kasvamas. Samuti on kohalike viinamarkide hinnad kasvanud importtoodete hindadest kiiremini. Mahlade kategoorias on kodumaiste toodete osakaal püsunud viimastel aastatel samal tasemel nii sortimendis kui ka müügikäibes.

	Eesti keskmiselt			Tallinna hüpermarketid			Tallinna väiksemad toidupoed			suured linnad			väiksemad linnad ja maa-asulad		
	Kokku	Eesti	import	Kokku	Eesti	import	Kokku	Eesti	import	Kokku	Eesti	import	Kokku	Eesti	import
Õlu	92	57	35	149	77	73	80	51	30	79	52	27	84	54	30
Viin	54	23	31	81	30	51	45	16	30	23	27	26	48	22	27
Mahl	35	14	21	51	21	30	25	11	15	30	12	18	35	14	20

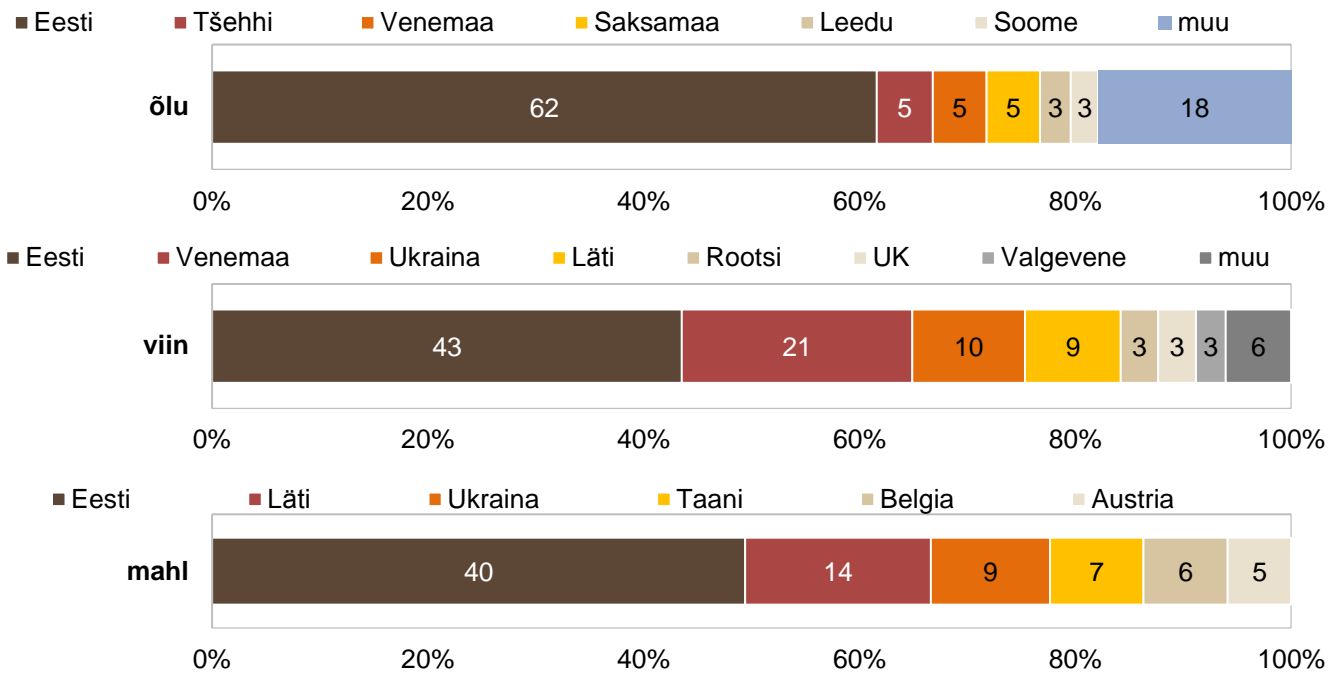
Allikas: TNS Emor, alkohoolsete jookide sortimendi- ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, alkoholsete jookide sortimendi- ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, alkohoolsete jookide sortimendi- ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

	Eesti kokku			Tallinna hüpermarketid		Tallinna väiksemad toidupoe		suured linnad		väiksemad linnad ja maa- asulad	
	Keskmine	Eesti	import	Eesti	import	Eesti	import	Eesti	import	Eesti	import
Õlu	1,98	1,64	2,47	1,75	2,66	1,51	2,12	1,67	2,50	1,60	2,33
Viin	17,47	14,58	19,64	15,74	21,03	13,58	16,08	14,56	20,18	14,15	18,94
Mahl	1,17	1,03	1,33	1,05	1,43	1,02	1,59	1,04	1,22	1,01	1,29

Allikas: TNS Emor, alkoholsete jookide sortimendi- ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

	Päritolumaa	Hind
Õlu		
	Läti	1,31
	Poola	1,49
	Valgevene	1,54
	Taani	1,60
	Eesti	1,64
	Leedu	1,68
	Ukraina	1,81
	Venemaa	1,90
	Soome	1,92
	Rootsi	1,99
	Slovakkia	2,11
	Austria	2,13
	Holland	2,37
	Tšehhi	2,48
	Saksamaa	2,59
	Hongkong	3,00
	Hispaania	3,05
	Prantsusmaa	3,31
	Mehhiko	3,48
	Itaalia	4,01
	Ühendkuningriik	4,30
	Iirimaa	4,73
	Belgia	5,86
Viin		
	Valgevene	14,29
	Eesti	14,58
	Leedu	15,22
	Ukraina	16,35
	Poola	16,56
	Läti	18,06
	Venemaa	21,49
	Soome	22,15
	Saksamaa	22,50
	Ühendkuningriik	22,54
Mahlad		
	Leedu	0,85
	Valgevene	0,94
	Portugal	0,99
	Läti	1,00
	Eesti	1,03
	Küpros	1,04
	Soome	1,10
	Belgia	1,13
	Prantsusmaa	1,59
	Taani	2,11

Allikas: TNS Emor, alkoholsete jookide sortimendi- ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

TNS

Muud toidukaubad

MUUD TOIDUKAUBAD

Loomsed ja taimsed rasvad

Margariin

Keskmiselt oli Eesti kauplustes müügil 19 nimetust margariini, neist 1 kohaliku päritoluga ja 18 välismaist toodet. Kõige suurem valik margariine oli Tallinna hüpermarketites, kus nimetuste arv küündis 26-ni ja kus tootenimetuste hulk kasvas tänu välismaistele toodetele. Eestimaiste margariinide nimetuste arv eri tüüpi kauplustes nii Tallinnas kui ka mujal Eestis on keskmiselt 1 (arvutuste aluseks on võetud kõik kaupluses müügil olevad margariinid) (tabel 13).

Kogu margariini sortimendist oli kodumaise margariini osakaal nimetuste alusel 4% ja kaupmeeste hinnangul kogu müügikäibes 5% (joonis 11).

Võrreldes margariinide keskmist hinda kohalikku päritolu toodete ja impordi puhul (arvestades kõiki müügil olevaid margariine, v.a küpsetusmargariinid) näeme, et Eesti tooted on importtoodetest keskmiselt 40% kallimad (tabel 14). Kõige soodsama hinnaga on kauplustes müügil Lätis toodetud margariin, siin oli hinnavahe võrreldes Eesti toodanguga kahekordne.

Toiduõli

Keskmiselt oli Eesti kauplustes müügil 42 nimetust toiduõlilisi, neist 3 kohaliku päritoluga toodet ja 39 välismaist. Kõige suurem valik toiduõlilisi oli Tallinna hüpermarketites, kus nimetuste arv kokku on 64, sealne sortiment on laiem tänu suuremale valikule importtoodetele. Eestimaiste toiduõlide maksimaalne nimetuste arv on 4 (Tallinna supermarketites ja väiksemate linnade ja maa-asulate kauplustes), Tallinna väiksemates poodides ja teistes suurtes linnades on kodumaist toiduõli saadaval keskmiselt 2 nimetust (arvutuste aluseks on võetud kõik kaupluses müügil olevad toiduõlid) (tabel 13).

Kogu toiduõli sortimendist oli kodumaise toiduõli osakaal nimetuste alusel 7% ja kaupmeeste hinnangul moodustab kohalik toiduõli kogu müügikäibest 15% (joonis 11).

Võrreldes toiduõlide keskmist hinda kohalikku päritolu toodete ja impordi puhul (arvestades kõiki müügil olevaid 1-liitriseid toiduõlilisi) näeme, et Eesti tooted on importtoodetest keskmiselt viiendiku võrra odavamad (tabel 14).

Võrreldes Eesti toodete osakaalu kaupluste toiduõli käibes (kaupmeeste hinnangul keskmiselt 15%) ja kohaliku toiduõli osatähtsust tarbija ostukorvis (TNS Emori poolt läbi viidud tarbimiseeliste uuringu andmetel koguni 52%), on näha, et sageli teeb tarbija valiku brändi tuntusest lähtudes ja hästi tuntud, kuid välismaist tootebrändi (näiteks Risso) tajutakse tuttava ja kodumaisena.

Aiandussaadused

Konservkurgid

Keskmiselt oli Eesti kauplustes müügil 22 nimetust konservkurki, ülekaalus olid kohalikku päritolu tooted (12/9). Kõige suurem valik konservkurke oli Tallinna hüpermarketites (32), kus Eestis toodetud ja importtoodetud jagunevad enam-vähem võrdselt (arvutuste aluseks on võetud kõik kaupluses müügil olevad erinevad konserveeritud kurgid) (tabel 13).

Kogu konservkurgide sortimendist oli kodumaise toodangu osakaal konservkurgide kategoorias nimetuste alusel 55% ja kaupmeeste hinnangul kogu müügikäibes 60% (joonis 11).

Võrreldes konservkurgide keskmist hinda kohalikku päritolu toodete ja impordi puhul (arvestades kõiki müügil olevaid terveid marineeritud ja hapukurke klaaspurgis) näeme, et Eesti ja välismaa toodete hinnaerinevus on keskmiselt 4% (tabel 14). Tugevamat hinnakonkurentsi pakkusid Eesti konservkurgidele Venemaa, Läti ja Leedu tooted.

Värske kurk

Keskmiselt oli Eesti kauplustes müügil 3 nimetust värsket kurki, võrdselt olid esindatud kohalikud tooted ja välismaal kasvatatud sordid (arvutuste aluseks on võetud kõik kaupluses müügil olevad värsked kurgid) (tabel 13).

Kogu värsket kurki sortimendist oli kodumaise toodangu osakaal nimetuste alusel 47% ja kaupmeeste hinnangul kogu müügikäibes 59% (joonis 11).

Võrreldes kurkide keskmist hinda kohalikku päritolu toodete ja impordi puhul (arvestades kõiki müügil olevaid pikki kurke) näeme, et Eesti tooted on importtoodetest keskmiselt 32% kallimad. Kõige soodsama hinnaga on kodumaine kurk olnud müügil Tallinna väiksemates kauplustes (tabel 14). Kogu sortimendist oli Eesti kurk kauplustes müügil kõige kallima hinnaga, odavaima hinnaga oli müügil Soomes kasvatatud kurk.

Tomat

Keskmiselt oli Eesti kauplustes müügil 10 nimetust värsket tomatit, neist 2 kodumaist sorti ja 9 välismaist (tabel 13). Kodumaist tomateid ei pakkunud Tallinna väiksemad toidupoe Maxima ja Säästumarket (arvutuste aluseks on võetud kõik kaupluses müügil olevad värsked tomatid).

Kogu tomatite sortimendist oli kodumaiste tomatite osakaal nimetuste alusel 15% ja kaupmeeste hinnangul kogu müügikäibes 25% (joonis 11).

Võrreldes tomatite keskmist hinda kohaliku päritolu toodete ja impordi puhul (arvestades kõiki müügil olevaid tavalisi punaseid tomateid) näeme, et Eesti tooted on importtoodetest üle kahe korra kallimad (tabel 14).

Kõige soodsama hinnaga on Eesti kauplustes müügil Marokost pärit tomat, mille hinnavahe kohaliku toodanguga võrreldes on kolmekordne.

Kokkuvõtvalt, toetudes Eesti Konjunktuuriinstituudi poolt 2010. a maikuu läbi viidud analoogilise uuringu tulemustele, saame teha järelduse, et kodumaise margariini ja toiduõlide osakaal sortimendis ja ka müügikäibes on jätkuvalt langustrendis. Margariinide osas annab importtoodetele ostjate silmis eelise nende oluliselt madalam hind. Toiduõlide kategoorias kallutab tarbijat välismaist toodet eelkõige selle hästi tuntud nimi (näiteks Risso), mida tajutakse tuttava ja kodumaisena. Seda järeldust toetavad TNS Emori poolt novembris 2011 läbi viidud tarbijaelistuste uuringu tulemused, mille kohaselt on tarbijate väitel kodumaise toiduõli osatähtsus ostukorvis 50% (kaupmeeste väitel on kohalike toodete osakaal müügis aga vaid 15%).

Konservkurkide osas on viimastel aastatel vähenenud kodumaiste toodete nimetuste arv sortimendis, samas on müügikäibes kodumaiste kurkide osakaal kasvanud.

Kodumaise värskel kurgi osakaal sortimendis on viimastel aastatel jäänud samaks, kuid kasvanud on osakaal müügikäibes. Selle muutuse taga on eelkõige kodumaise kurgi hinna alanemine (2010. aastal oli EKI andmetel kurgi hinnaks 3.95 €/kg). Erinevalt värskest kurgist on kodumaise tomati hind üle kahe korra kallim kui välismaise tomat, mis põhjendab ka seda, miks kodumaine tomat moodustab kogu tomati müügikäibest vaid 25%.

Sortimendi laius kauplustes: muud toidukaubad
(nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

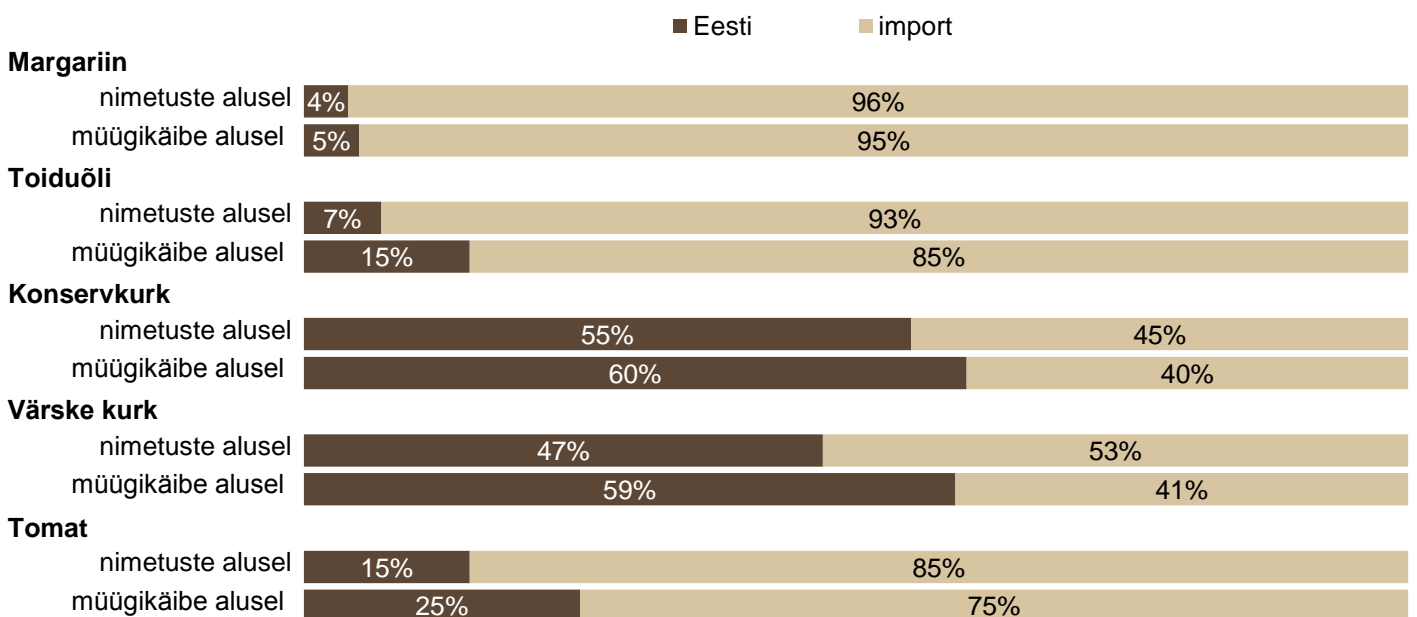
Tabel 13

	Eesti keskmiselt			Tallinna hüpermarketid			Tallinna väiksemad toidupoed			suured linnad			väiksemad linnad ja maa-asulad		
	Kokku	Eesti	import	Kokku	Eesti	import	Kokku	Eesti	import	Kokku	Eesti	import	Kokku	Eesti	import
Margariin	19	1	18	26	1	25	18	1	18	19	1	18	17	1	17
Toiduõli	42	3	39	64	4	60	49	2	47	29	2	27	42	4	38
Konservkurk	22	12	9	32	17	15	16	9	8	17	11	7	21	13	9
Värske kurk	3	1	1	3	1	2	3	2	2	3	1	2	2	1	1
Tomat	10	2	9	8	2	7	5	0	5	5	1	4	16	2	14

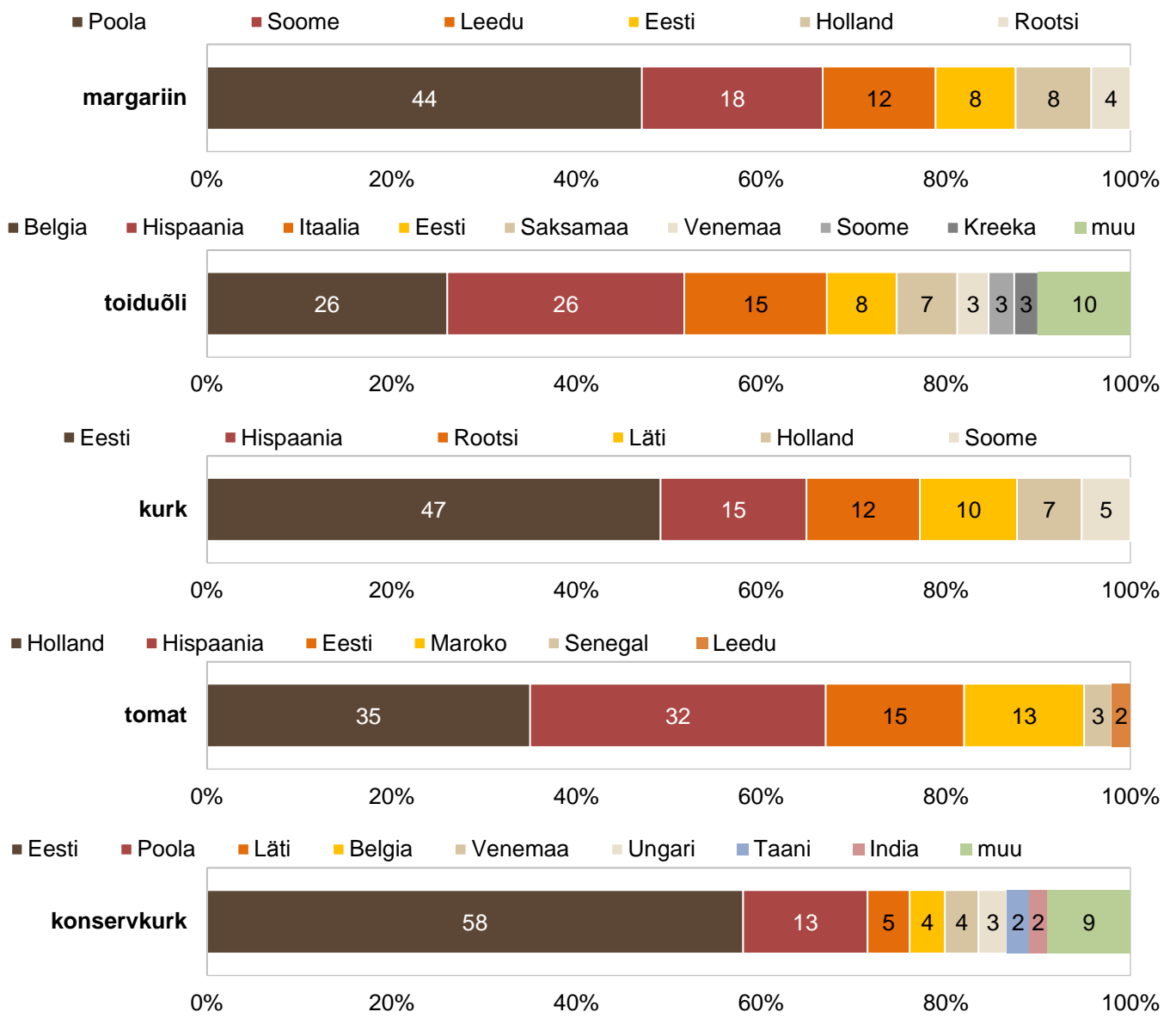
Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

Kodumaiste ja importtoodete osakaal: muud toidukaubad
(nimetuste ja müügikäibe alusel)

Joonis 11

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

	Eesti kokku			Tallinna hüpermarketid		Tallinna väiksemad toidupoe		suured linnad		väiksemad linnad ja maaasulad	
	Keskmine	Eesti	import	Eesti	import	Eesti	import	Eesti	import	Eesti	import
Margariin (kg)	2,97	3,88	2,84	4,21	3,53	3,71	2,46	4,05	2,76	3,67	2,59
Toiduõli (l)	3,06	2,55	3,09	2,83	3,4	2,27	3,24	2,44	3	2,57	2,99
Konservkurk (kg)	2,15	2,19	2,10	2,42	2,07	1,82	1,59	2,16	2,26	2,15	2,1
Värske kurk (kg)	1,56	1,76	1,33	1,99	1,75	1,43	1,12	1,76	1,33	1,75	1,20
Tomat (kg)	2,53	4,24	2	4,95	2,46	-	2,19	3,16	1,89	4,62	1,79

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

	Päritolumaa	Hind
Margariin		
	Läti	1,85
	Leedu	2,67
	Poola	2,80
	Holland	2,90
	Soome	2,93
	Eesti	3,88
	Rootsi	6,00
Toiduõli		
	Holland	1,62
	Ukraina	1,96
	Poola	2,13
	Ungari	2,15
	Läti	2,18
	Venemaa	2,21
	Saksamaa	2,24
	Leedu	2,43
	Belgia	2,44
	Eesti	2,55
	Soome	2,56
	Prantsusmaa	4,55
	Hispaania	4,76
	Itaalia	4,90
	Kreeka	9,99
Konservkurk		
	Venemaa	1,43
	Läti	1,62
	Leedu	1,68
	Poola	1,70
	Ungari	1,77
	Kolumbia	1,87
	Taani	2,03
	Saksamaa	2,18
	Eesti	2,19
	Ukraina	3,29
	Soome	3,40
	Türgi	3,40
	Belgia	4,38
Tomat		
	Maroko	1,39
	Leedu	1,94
	Holland	1,95
	Hispaania	3,99
	Eesti	4,24
Kurk		
	Hispaania	1,28
	Soome	1,23
	Rootsi	1,30
	Holland	1,51
	Senegal	1,57
	Eesti	1,76

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus